

Devojka u plavom

Danas

ČETVRTAK, 28. JUN 2018.

S P E C I J A L

ponovo među nama

„

Razlog što je u velikoj konkurenciji dela koja su bila viđena da obeleže današnju svečanu priliku – otvaranje Narodnog muzeja u Beogradu, posle 15 godina – izabrano baš ovo Jakšićevo ulje na platnu jeste to što nosi duboki smisao epohe u kojoj je nastalo – polet i stvaralačku energiju romantizma.

Đura Jakšić je produktivan, pozitivan, ali istovremeno i dekadentan stvaralac koji tuguje i radi. Ova slika i mlada devojka na njoj, konvencionalno odevena i direktnog pogleda, koji poziva, privlači i komunicira, naglašavaju ulogu mladih generacija, ali to je istovremeno i metafora našeg slogana za svečano otvaranje „Da li se prepoznamo“. U njemu je sadržana metafizika magičnog trenutka u kome se posetilac i eksponat prepoznaju, što je osnovno svojstvo muzeja.

Lidija Ham Milovanović, Narodni muzej u Beogradu, za Danas

Svečano i u plavom

Svečano i u plavom večeras će biti otvoren Narodni muzej u Beogradu. Odlučeno je da se to desi na Vidovdan, na crveno slovo, kako je 28. jun upisan u pravoslavnom crkvenom kalendaru, mada će Beograd večeras sijati plavim svetlom. Javna rasveta na ključnim mestima, gde je to moguće, priključiće se svetlosnoj rapsodiji u plavom, koja je već u samoj najavi otvaranja nacionalnog muzeja postala amblematska boja. Sa bilborda nas gleda „Devojka u plavom“ jedan od najlepših portreta koje je uradio slikar i pesnik Đura Jakšić, ali i uopšte jedno od, kako se navodi, najlepših dela u našoj portretnoj umetnosti 19 veka. Tome doprinose snažan doživljaj umetnika i intimniji odnos prema modelu, budući da se pretpostavlja, da je u liku devojke Đura Jakšić prikazao Emiliju Milu Popović.

Slikar i model sreli su se u kikindskoj krčmi „Kod belog krsta“, koju je držao Milin otac Lazar Popović. Đura Jakšić se bio upravo vratio sa studija slikarstva u Beču i u Kikindi iznajmio sobu koju je pretvorio u atelje. Noći je provodio u krčmi, uvek sam za stolom, dozvoljavajući da ga služi samo Mila, čiji je lik crtao po stolu i salvetama. Pričalo se da ona nikada nije ozbiljno shvatala njegovu ljubav, smatrajući ga boemom i pijanicom. Udala se za reditelja i dramaturga Đuru Rajkovića, vođu pozorišne trupe iz Novog Sada.

Razočaran, Đura Jakšić odlazi u manastir Krusodol u nameri da se zamonaši, ali se ipak premišlja i prihvata službu učitelja u Požarevcu, gde je upoznao svoju buduću suprugu Hristinu. Iako je povremeno nastupala u pozorišnoj trupi svog muža, Mila je u istoriji srpske umetnosti ostala upamćena kao model i nesuđena ljubav mladog Georgijja Đure Jakšića. Posle njegove sahrane na Novom groblju otišla je u Rusiju, gde je 1916. umrla u dubokoj starosti – muža je nadživela 14, a Đuru Jakšića 38 godina.

„Devojku u plavom“ Đura Jakšić naslikao je 1855. u Kikindi. Priču o ovoj nesuđenoj Jakšićevoj ljubavi prvi put je ispričao Branislav Nušić 1907, dan pre nego što će posmrtni ostaci Đure Jakšića biti preneti sa Starog tašmajdanskog groblja na beogradsko Novo groblje. Hroničari su zabeležili da je u posmrtnoj povorci tog 21. oktobra 1907. bila i ova umetnikova velika ljubav, tad 70. godišnja Mila, kojoj je Jakšić pored slike posvetio i pesmu koja nosi njeno ime, a koja je potom postala klasik među gradskim romansama.

Ova neostvarena ljubav pesnika „otvara oči i pita“ – Da li se (pre)poznajemo?, dok promotivni video „Buđenje“ prikazuje poletnu igru Sergeja Polunjin, jednog od najpoznatijih baletskih umetnika današnjice. Ovaj koreograf i glumac je boravio prošlog meseca u Beogradu kada je u atrijumu Narodnog muzeja sniman promotivni video koji će biti korišćen za promociju te institucije u svetu. Svojim umetničkim izrazom Polunjin u videu inspiriše publiku podstičući je na učešće i aktivnost. U spotu se mogu videti projekcija Mirosavljevog jevanđelja, simbola Narodnog muzeja kao i Rimski paradni šlem (druga polovina II – početak III veka).

Tim autora koji potpisuju video čine Vuk Vidor (režija), Kosta Glušica (direktor fotografije), Goran Balaban i Vuk Tatalović (animacija i vizuelni efekti) i Isidora Petra Mar (producentkinja) dok je muzička kompozicija autorsko delo Isidore Žebeljan. Video spot simbolizuje buđenje i novo poglavlje Narodnog muzeja u Beogradu koji se nakon deceniju i po, posle obimnih građevinskih radova na centralnom zdanju na Trgu republike, ponovo otvara za publiku. Multimedijalni program počinje večeras u 21 sat, a ulaz za posetioce u Narodni muzej iz Vasine ulice je od 23 časa.

A. Č. – J. T.

1844 – 10. maja Ukazom načelnika ministarstva prosvete Jovana Sterije Popovića osnovan je Muzeum serbski, koji bi „na jednom mestu trebalo da sabere starine i da ih za potomstvo sačuva“, što se smatra početkom sistematskog prikupljanja i zaštite kulturne baštine u Srbiji

1848 – Prvi inventar muzeja – ukupno 79 rednih brojeva – novci, povelje i diplome, rukopisne i štampane knjige, stari pečati, alate, posude, statue

1853 – Ukazom kneza Aleksandra Karađorđevića uspostavlja se zvanje čuvara Narodnog muzeja, za prvog čuvara postavljen Filip Nikolić

1862 – Prva evakuacija muzejskog fonda od 24 sanduka zbog oružanog napada Turaka

1864 – Priređena prva muzejska postavka, a muzejski fond uvećan zbirkama Društva srpske slovesnosti

1865 – Prva arheološka iskopavanja u Srbiji, na Rudniku

1873 – Katarina Ivanović, prva srpska školovana slikarska, poklonila muzeju četiri svoja dela, a tri godine kasnije još sedam slika i 1000 forinti za njihovo održavanje. Te godine uposlen je Toma, prvi „pokazivač“ muzeja koji je obišao 401 posetilac

1881 – Zakonom o Narodnoj biblioteci i muzeju, Narodni muzej je izdvojen kao samostalna ustanova

1882 – Postavljena prva tematska izložba Skulpture Petra Ubavkića, prva izložba slika Katarine Ivanović

1886 – Kralj Milan Obrenović poklonio muzeju zbirku od 1352 primerka srpskog srednjovekovnog novca i zapon humskog kneza Petra

1895 – Muzeju predata zaostavština Vuka Karadžića i slike Mine Karadžić

1896 – Prva nabavka opreme za muzejsku fotolaboratoriju

1900 – Objavljen prvi stručni katalog *Opis stvari iz zaostavštine Vuka Stefanovića Karađića*, autor Mihailo Valtrović

1904 – Otvorena prva muzejska postavka koja je predstavljala sve zbirke (Arheološko odeljenje sa lapidarijumom, Srednjovekovno odeljenje, Galerija slika, Vukova soba) i štampan novi katalog *Spisak slika izloženih u galeriji Narodnog muzeja*

1907 – Prvo zvanično evidentiranje broja posetilaca: 4298

1908 – Početak istraživanja neolitskog lokaliteta Vinča

1914-1918 – Prvi svetski rat – bombardovanje muzeja i devastacija muzejskog fonda, uništen čuveni Kličevački idol, nestao Arijadnin pehar

1925 – U muzeju osnovan Grafički kabinet

1927 – Pri muzeju osnovana prva konzervatorsko-restauratorska laboratorija

1933 – Kralj Aleksandar Karađorđević donosi odluku o ustupanju kraljevskog Novog dvora za prestonički muzej

1935 – Uredbom o spajanju Istorijsko-umetničkog muzeja i Muzeja savremene umetnosti formiran je Muzej kneza Pavla, Mirosavljevo jevanđelje predato muzeju na dalje čuvanje i izlaganje, otkupljena slika Ogista Renoara „Kupačica“

1936 – Muzej kneza Pavla otvoren za javnost 18. januara sa savremenom muzeološkom postavkom koja predstavlja i nacionalnu i evropsku baštinu

1939-1945 – Drugi svetski rat; Muzej je sve vreme okupacije otvoren za posetioce

1944 – Promena imena muzeja u Umetnički muzej

1945 – Priređena izložba *Srpsko slikarstvo 18. i 19. veka* povodom stogodišnjice muzeja

1949 – Primiljena zbirka Eriha Šlomovića

1950 – Prva posleratna izložba iz programa međunarodne saradnje *Radovi francuskih slikara 19. veka*

1952 – Muzeju vraćen naziv Narodni muzej; centralni je muzej Srbije, 23. maja muzej je svečano otvoren za javnost u zgradi na Trgu Republike koju je dobio 1951. godine, sa novom stalnom postavkom koja je poštovala hronološke principe

1953 – Prva tematska izložba u novom izložbenom prostoru – Srpska grafika 18. veka

1954 – Osnovano Prosvetno-pedagoško odeljenje

1957 – Prva pokretna edukativna izložba, *Crteži i pasteli Moše Pijade* gostuje po Srbiji

1960 – Osnovano Društvo prijatelja Narodnog muzeja

1963 – Iz muzejskog fonda ustupljen znatan broj kulturnih dobara Vojnom muzeju, Muzeju grada Beograda, Muzeju Vuka i Dositeja, Istorijskom muzeju Srbije, Muzeju primenjene umetnosti, Galeriji fresaka, Muzeju savremene umetnosti

1964 – Početak rekonstrukcije, muzej zatvoren za posetioce, zgrada proglašena za spomenik kulture

1966 – Muzej je svečano otvoren 7. jula s novom stalnom postavkom koncipiranom po estetskom principu

1968/69 – Prve izložbe muzeja koje gostuju u inostranstvu: Srpsko slikarstvo između dva rata, u Nemačkoj, i Neolit centralnog Balkana, u Velikoj Britaniji, Danskoj i Nemačkoj

1969 – Povodom 125. godišnjice muzeja otvorene izložbe Srednjovekovna umetnost u Srbiji i Kroz istoriju Narodnog muzeja

1973 – U sastav muzeja ulazi Galerija fresaka, osnovana 1951. godine

1975 – Otvoren Spomen muzej Nadežde i Rastka Petrovića

1979 – Muzeju priključen Muzej Vuka i Dositeja, osnovan 1949. godine

1991 – Prva izložba za slepe i slabovidne *Beogradska skulptura 1900-1950*

1999 – Zbog NATO bombardovanja povučena stalna postavka muzeja

2002 – Izložba *Od Lepenskog Vira do moderne umetnosti*, pod pokroviteljstvom premijera Zorana Đinđića, u okviru kampanje za obnovu muzeja

2003 – Povučena stalna postavka zbog katastrofalnih uslova, mikroklimatskih i bezbednosnih

2004 – Osnovan Dečiji klub Narodnog muzeja

2005 – Formirano Odeljenje za preventivnu zaštitu

2006 – Kompletirana elektronska baza celokupnog muzejskog fonda

2006-2007 – Sve zbirke muzeja konzervatorski pregledane, barokodirane, spakovane i pripremljene za selidbu

2015 – Počela sanacija zgrade Narodnog muzeja, na koju je postavljen sat koji je trebalo da odbrojava vreme do prvog najavljenog roka za otvaranje – 15. maj 2016.

2018 – 30. marta završeni građevinski radovi, 28. jun najavljeno svečano otvaranje pod pokroviteljstvom Vlade Srbije, **dve godine posle roka koji je postavio tadašnji ministar kulture Ivan Tasovac**

SUPESTAR SERGEJ POLUNJIN ZVEZDA MUZEJSKOG SPOTA

Polunjin igra u spotu sa Rimskim paradnim šlemom

Glavni protagonista promotivnog spota povodom otvaranja Narodnog muzeja u Beogradu je baletski superster svetskog formata Sergej Polunjin, a muziku je komponovala Isidora Žebeljan. „Ovoj spot biće korišćen za predstavljanje Narodnog muzeja u čitavom svetu“, saopšteno je iz Kabineta predsednice Vlade Srbije Ane Brnabić. Vlada Srbije je pokrovitelj otvaranja Narodnog muzeja, a Polunjin kaže da mu je „izuzetna čast što učestvuje u ovom projektu jer, kao državljanin Srbije, sa Beogradom ima posebnu sponu“.

– Energija Beograda je nešto što me uvek iznova osvaja, a spot je moj omaž Narodnom muzeju i značaju

kulture i umetnosti u mom životu i karijeri. Nadam se da ću svojim učešćem u ovom projektu doprineti da se ljudi širom sveta zainteresuju za bogatu kulturnu baštinu Srbije – izjavio je Polunjin, po čijoj je životnoj priči nastao dokumentarni film „Plesač“.

Sergej Vladimirovič Polunjin (1989) zvanično je ukrajinski baletski umetnik, glumac i model. U rodnoj Ukrajini sa četiri godine najpre je počeo da se bavi gimnastikom, da bi u osmoj upisao Državni institut za koreografiju u Kijevu, a posle pet godina kao stipendista Fondacije Rudolf Nurejev stigao u Britansku kraljevsku baletsku školu. Karijeru je počeo 2006, a sa 19 godina

postao je najmlađi prvak londonskog Kraljevskog baleta u istoriji ove umetničke kuće. Kao slobodan umetnik danas gostuje u svim vodećim svetskim baletskim kućama i saraduje sa muzičarima, koreografima i plesačima na različitim projektima. Oprobao se i na sceni i na filmu. Baletski kritičari smatraju da je „Polunjin spoj najstrožeg klasicizma i bunta, discipline i slobode, u kome su ujedinjeni tradicija i savremeni trendovi“.

Državljanin Srbije postao pre dve godine, kad je sa ekipom filma „Bela vrana“ posetio Beograd, u kom je, kako kaže, „poželeo da ostane zbog energije koja ga je povukla“.

Istorija zgrade

Foto: Facebook Narodni muzej

Zgrada Narodnog muzeja nalazi se u centru Beograda, na glavnom gradskom trgu, Trgu Republike. Podignuta je 1903. godine za Upravu fondova, po projektu arhitekata Andre Stevanovića i Nikole Nestorovića. Zdanje predstavlja reprezentativan primer monumentalnih javnih palata s kraja 19. i početka 20. veka. Koncipirana je u duhu akademskog eklekticizma sa dominacijom neorenesansnih elemenata. Ukrasne dekoracije na fasadama i u unutrašnjosti zdanja radio je Franja Valdmann. Današnji Atrijum (nekadašnja Šalter-sala) i deo zgrade prema ulici Laze Pačua, dograđeni su 1930. godine. Zgrada je tokom Drugog svetskog rata pretrpela znatna oštećenja u bombardovanju a nakon rata je obnovljena, ali bez centralnog kubeta.

Narodni muzej u Beogradu je 1950. godine dobio ovu zgradu na korišćenje i konačno smestio svoje zbirke, koje su se od osnivanja Muzeja, 1844. godine, selile jedanaest puta. Svečano otvaranje za javnost,

u novom prostoru, upriličeno je 23. maja 1952. godine. Šezdesetih godina 20. veka, zalaganjem upravnika muzejadr Lazara Trifunovića, obavljani su opsežni konzervatorsko-restauratorski radovi i zgradi je vraćen prvobitni izgled sa kubetom. U enterijeru je izvršena adaptacija za potrebe Narodnog muzeja, čime su delimično zadovoljene tadašnje potrebe institucije. Radovi su izvedeni prema nacrtima arhitekata Aleksandra Deroka, Petra Anagnostija i Zorana Petrovića.

Zgrada Narodnog muzeja u Beogradu je zaštićena kao kulturno dobro od velikog značaja za Republiku Srbiju.

1848. Topčijska kasarna, danas prostor između Nemanjine i Sarajevske ulice

1861. Zgrada Uprave prosvete, pored Vaznesenjske crkve, u ulici Kraljice Natalije

1863. Zdanje majora Miše Anastasijevića

1891. Privatne kuće na Kraljevom trgu, na mestu današnjeg Filološkog fakulteta, kuća majora Miše Anastasijevića i kuća braće Veličković

1898. Kuća Stevće Mihailovića, na uglu ulica Kneza Miloša i Birčaninove, na mestu današnjeg Generalštaba

1916. Zgrada Vračarske štedionice, na uglu ulica Kralja Milana i Kneza Miloša

1922. Kuća Raše Miloševića, u ulici Kneza Miloša 58, današnji potez između ambasada Hrvatske i Nemačke

1929. Konak kneginje Ljubice

1935. Zgrada Novog dvora, danas zgrada Skuštinine grada Beograda

1948. Zgrada Berze rada na Studentskom trgu 13

Foto: Miroslav Dragojević

Lidija Ham Milovanović viša kustoskinja i PR Narodnog muzeja u Beogradu

Svi ti ugovori koji su potpisivani su bili javni. Potrošen je novac, potrošeno je i vreme. Ta dva projekta su bila autorska i podrazumevala su dodatno preinačavanje same zgrade i prilagođavanje muzejskim potrebama, ali uprkos najboljim namerama naručilaca i projektanata u nekom trenutku odbačeni su kao neadekvatni za realizaciju. Ovo rešenje koje je sada realizovano je zapravo treće po redu i ono podrazumeva samo temeljnu obnovu i zato i nema autorskog pečata

Razgovor

STVARNO SU SVI DOBRODOŠLI

Direktne veze između Narodnog muzeja i toga da on bude otvoren na Vidovdan, zaista, nema. U saradnji sa izvođačima, u saradnji sa kabinetom premijerke, čiju veliku podršku imamo, za sam događaj otvaranja određen je ovaj datum

Uprkos činjenici da je Narodni muzej tokom proteklih godina organizovao veliki broj tematskih izložbi nedostatak stalne postavke Narodnog muzeja koji traje već 15 godina snažno se osetio u našoj kulturnoj javnosti, kaže Lidija Ham, viša kustoskinja i PR Narodnog muzeja u Beogradu . Ona smatra da večerašnje svečano otvaranje velike centralne zgrade na Trgu Republike, njene dostupnosti u celini, mogućnost posete stalnoj postavci koja će zahvatiti 5.000 kvadratnih metara i to u izuzetno širokom hronološkom rasponu od daleke praistorije, do 20. veka pruža neprocenjiv sadržaj za sve građane Beograda , Republike Srbije i goste Beograda.

– Mogućnost da se šest dana u nedelji obide stalna postavka u celini ili njen deo, da to postane kvalitetan sadržaj slobodnog vremena verujemo dodatno će obogatiti kvalitet života sviju nas.– ističe Lidija Ham.

Koja je u najkraćem istorija arhitekture zgrade Narodnog muzeja?
– Sama zgrada Narodnog muzeja građena je za potrebe Upravne fondove, odnosno, namenski za potrebu banke. Sagrađena je 1903. godine po projektu arhitekata Andre Nikolića i Nikole Nestorovića. Sa aneksom 1933. godine vertikalne su stavljene pod zajednički fasadni omotač. Ova i druge osobenosti zdanja nalagale su kompleksno rešavanje arhitektonskog i građevinskog obnavljanja, završenog upravo 31. marta tekuće godine. Izvođači su bili upućeni da rade obnovu po vertikalama i tako je i učinjeno. Na zgradi, takođe postoji i aneks trećeg i četvrtog sprata koji je pridodat 1966. godine u vreme poslednje rekonstrukcije zgrade pre ove, to jest, kada je na čelu Muzeja bio čuveni Lazar Trifunović. Sadašnja obnova je bila celoviti građevinski zahvat koji podrazumeva šest etaža same centralne zgrade koja je uz to, važno je reći, i sama spomenik kulture. Svi građevinski radovi su se odvijali pod nadzorom Zavoda za zaštitu spomenika kulture.

Mnogo je vremena prošlo, postojali su i drugi autorski projekti za

rekonstrukciju Muzeja. Zna li se koliko je novca za sve to utrošeno do sada?
– Svi ti ugovori koji su potpisivani su bili javni. Potrošen je novac, potrošeno je i vreme. Ta dva projekta su bila autorska i podrazumevala su dodatno preinačavanje same zgrade i prilagođavanje muzejskim potrebama, ali uprkos najboljim namerama naručilaca i projektanata u nekom trenutku odbačeni su kao neadekvatni za realizaciju. Ovo rešenje koje je sada realizovano je zapravo treće po redu i ono podrazumeva samo temeljnu obnovu i zato i nema autorskog pečata. Temeljna obnova podrazumeva zamenu instalacija, uvođenje novih sistema, arhitektonsku konzervaciju, elemente restauracije, dakle ne samo svih novih sistema koji se tiču izložbenog prostora i depoa, nego i sigurnosti, klimatizacije, osvetljenja prostora. Važna je sanacija krova, konzervatorski ateljei su zahtevni na svoj način i ,naravno, najmanje su zahtevne kancelarije zaposlenih. Sve je u potpunosti izvedeno, ali bez dodatnog preinačavanja kapaciteta.

Zašto su pravljeni projekti ako je zgrada spomenik kulture i na njoj ne sme ništa da se menja?
– To je više pitanje za nekog iz Zavoda za zaštitu spomenika. Nisam pozvana da o tome govorim ali postoje segmenti zgrade koji bi bili mogući za dodatno unapređenje. Kod ta prva dva projekta su planirani delovi koji su istorijski i koji bi ostali netaknuti i samo obnovljeni.

Zašto će se plaćati ulaz u Narodni muzej, kada u velikim svetskim narodnim muzejima to često nije slučaj?
– Generalno svi kulturni sadržaji zahtevaju investicije. Radene su studije u vezi sa ulaznicama u muzeje i nije sporno da li treba plaćati muzeje. Plaća se ulaz za pozorišnu predstavu, plaća se ulaz u bioskop, pa treba plaćati i ulaz u muzeje. E, sad neke zemlje poput Velike Britanije imaju modele, kao što je kod njih podrška Lotari fonda. Njima su troškovi, to jest, sredstva koja bi dobijali od ulaznica su nadomešćeni na drugi način, ali ne u totalitetu pa, da ne postoji ulaznica. Postoji mogućnost da

se ulaznica za stalnu postavku ne naplaćuje, a naplaćuju se tematske izložbe. Tako da baš mnogo besplatnih muzeja nema. Neki od njih imaju besplatne sadržaje, dok se neki, opet, veoma skupi. Mi smo se rukovodili time da ulaznica bude dostupna i pristupačna svima ali s obzirom na to da smo državni i centralni muzej smatramo da moramo da budemo dostupni svima. Čak i ta ulaznica koja postoji ne sme da bude prepreka nekom ko želi da poseti Narodni muzej. Zato ćemo i dalje kao što je bio slučaj i ranije zadržati običaj, da jedan dan tokom sedmice – nedeljom, bude besplatan ulaz. Tako će svi oni koji nisu u mogućnosti da plate i tu, kako smatramo, dostupnu cenu moći da posete Muzej.

Da li biste otkrili ili izdvojili neke visoke zvanice za svečano otvaranje?
– Tu smo bili prilično na mukama zato što bez obzira na to što je naš Muzej u centru grada i reklo bi se ima dosta prostora, zapravo, za onoliko prijatelja, saradnika, zainteresovanih koje bismo mi želeli da pozovemo neće biti dovoljno mesta da ih primimo sve odjednom . Zato ćemo tih prvih nekoliko dana imati zvanice koje se neće pojaviti samo prve večeri, već i druge, treće, četvrtе. Mi ,naravno, želimo da budemo otvoreni za sve tako da kada se ovog četvrtka 28. juna, u 23 časa bude zvanično otvorio ulaz iz Vasiue, tada, neće moći da se rezervišu ulaznice već će prvih dana, pored besplatnog ulaska, biti omogućeno da svi oni koji su najželjniji i najuporniji, zaista i uđu. Neće postojati selekcija za poželjnu i nepoželjnu publiku. Stvarno su svi dobrodošli.

Koji blistav događaj, utisak ili ličnost biste izdvojili iz prošlosti Narodnog Muzeja?
– Godine 1955, u Beograd je dolazio Henri Mur. To je bio veoma značajan događaj naročito u deceniji posle Drugog svetskog rata. Imalo je to i političku konotaciju – uspostavljanje ponovnih kulturnih veza sa Zapadnom Evropom tako da se često dešava da se u kulturi neke političke barijere premošćuju. To je taj lepši deo posla i to naravno treba da ostane tako, da kultura bude ona koja povezuje.

Dan Muzeja je 10. maj zašto se onda on otvara na Vidovdan?
– Direktne veze između Narodnog muzeja i toga da on bude otvoren na Vidovdan ,zaista, ne postoji. Ono što smo mi znali planom naših aktivnosti. građevinskih radova jeste da nakon što oni budu završeni kao što jesu 31. marta da se mi, sredinom godine otvorimo za posetioce u punom kapacitetu. Tako je u saradnji sa izvođačima, u saradnji sa kabinetom premijerke čiju veliku podršku imamo za sam događaj otvaranja određen taj datum.

Aleksandra Ćuk

SPORNO?

Pitanje slika, koje Italija traži od Narodnog muzeja, a koje su dobijene kao ratna odšteta, prema rečima Lidije Ham Milovanović sad je „pravosudna stvar“ i nema veze sa NM. Ona kaže da Muzej nema ništa ni sa problematičnim nesuđenim muzejskim depoom u Krnjači. „Taj depo nije naš. One u jednom trenutku to trebalo da bude, ali je vezan za nerealizovan projekat obnove. Naši pravosudni organi su slučaj rešili u korist države i Narodnog muzeja. Međutim firma Kunsttrans se oseća oštećenom, tako da je tražila međunarodnu arbitražu“, kaže Lidija Ham Milovanović.

TREĆI PROJEKAT

Poslednja inicijativa za rekonstrukciju Narodnog muzeja pokrenuta je 2001, a godinu dana kasnije na inicijativu tadašnjeg premijera Srbije Zorana Đinđića održana je donatorska večera. Za glavnog i odgovornog arhitektu izabran je profesor Milan Rakočević, izrada projektne dokumentacije završena je 2007, a po mnogima kontroverzni Rakočevićev projekat, finansiran iz Nacionalnog investicionog programa, dobio je nagradu Privredne komore. Tri godine kasnije priča se vratila na početak, kada je krajem novembra 2010. arhitekta Vladimir Lojanica dobio prvu nagradu na konkursu za rekonstrukciju Narodnog muzeja, koje je raspisalo Društvo arhitekata Beograda. Radove, započete krajem 2015. radio je konzorcijum od pet preduzeća, prevođen beogradskom građevinskom firmom Koto. Ni jedan od prethodna dva odbačena projekat sad nije korišćen. Ono po čemu je ova obnova izvedena je taj treći pokušaj, gde ne postoji autorski rad arhitekte. Ovu temeljnu obnovu radio je autorski tim, vodeći računa da se sačuva izvorni izgled a opet da sve bude osavremenjeno. Najznačajnija je zamena svih instalacija, uvođenje novih sistema bezbednosti, protivpožarne zaštite, klimatizacije, osvetljenja.... – napominju na Narodnom muzeju.

Fotografije: Miroslav Dragojević

OTVARANJE U SVAKOM SMISLU

Pre nego što je priprema stalne postavke Narodnog muzeja u Beogradu ušla u završnu fazu Danas je dobio pretposlednji termin – poslednji je ušao RTS, za obilazak zdanja nekadašnje Uprave fondova, na čije se otvaranje čeka već 15 godina. Vrelinu prošle srede na usijanom Trgu republike, koji narednih meseci takođe očekuje preuređenje u skladu sa obećanjem Kabineta premijerke Srbije, zamenili smo bukom zdanja u kome se radi na tehničkom prijemu i opremanju zbirci nove stalne postavke. Naš domaćin bila je Lidija Ham Milovanović, zadužena za odnose sa javnošću u Narodnom muzeju.

– Posle temeljne obnove centralne zgrade, Narodni muzej se 28. juna svečano i trajno otvara za posetioce. To je zaista otvaranje u svakom smislu. Mi smo na velikom početku – imamo optimalne mogućnosti da razvijamo i unapređujemo naše programe, jer je sve obnovljeno – šest etaža, od suterena gde su depoi, prva tri nivoa sa prostorom za stalnu postavku i tematske izložbe, poslednja dva sprata sa konzervatorskim ateljeima i kancelarijama. Naravno i krov. Narodni muzej je proteklih godina uradio

veliki broj tematskih izložbi, tako da se otvaramo sa stalnom postavkom, jer je to ono što je svima nedostajalo. Prvu tematsku izložbu imaćemo u drugoj polovini godine. Reč je o reprezentativnoj tradicionalnoj kineskoj umetnosti.

Centralna zgrada ukupno ima 11.000 kvadratnih metara, od kojih 5.000 kvadrata pripada stalnoj postavci što je, prema njenim rečima, nedovoljno za Muzej, čiji fond ima više od 400.000 eksponata. Na novoj stalnoj postavci pored kustosa Narodnog muzeja radili su i dizajneri: Jelena Stefanović i Igor i Irena Stepančić.

U Narodni muzej se i dalje ulazi iz Vasiue ulice. Posetioce odmah, kao da je, „savetovan“ kralj Aleksandar Prvi Karadorđević, očekuju monumentalne skulpture Ivana Meštrovića. U prizemlju je nova multimedijalna sala, čiji prozori gledaju na Trg i kojoj pažnju privlače autentični iz 1903. klasični stubovi – očaravajuće vitki posle oslobađanja od višedecenijskog tapacirunga . Od pratećih prostorija tu su i biblioteka, koja će biti dostupna i posetiocima, garderoba i dve suvenirnice.

Krećemo dalje kroz obrisе buduće stalne postavke, koja je „hronološki, ali ne i pravolinijski koncipirana, jer fond Narodnog muzeja pokriva izuzetno širok hronološki opseg od dalekog paleolita pa sve do 20. veka“.

– Centralni deo Atrijuma ostaje slobodan i tu će se održavati tribine, svečana otvaranja, koncerti, predavanja... U prizemlju krećemo sa paleolitom, koji se odmah nastavlja sa mlađim praistorijskim vremenima – mezolitom sa čuvenim Lepenskim virom, zatim Vinčanskom kulturom... Sve je vezano za teritoriju današnje Srbije i šireg regiona. Iza toga ide dominantna grčka kultura i završava se Rimom sve do pozne antike.

Obnavljamo sećanje na uglancane centralne muzejske stepenice, kojima se penjamo na prvi sprat, gde su ostala dva prstena izložbenih prostorija. U jednom je srednjovekovna umetnost, a u drugom, u koji nismo mogli da uđemo zbog radova, nacionalna umetnost. Razgledamo začetak srednjovekovne zbirke u kojoj su najpre postavljени najzahtevniji i najteži eksponati – delovi fresaka sa de-

lovima zida i arhitektonska plastika iz najpoznatijih, ali i najugroženijih srpskih srednjovekovnih manastira.

– Ovo je fragment mozaika iz Svetih Arhangela kod Prizrena. Srednjovekovna postavka će po materijalu biti najraznovrsnija. Pored fragmenata fresaka, kamene plastike, tu će biti i predmeti vladara, nakit, keramika i upotrebnі predmeti iz svakodnevnog života običnih ljudi, predmeti primenjene umetnosti ... – nabrāja Lidija Ham Milovanović.

Prema njenim rečima, zbirka Nacionalna umetnost 18. i 19. veka „pratiće smenu i uticaj raznih stilova kako sa Istoka i sa Zapada, koji se ovde prepliću i reflektuju, stvarajući autentične umetničke izrazе svojstvene našim nacionalnim umetnicima“. Dva prsta izložbenih prostorija smenjuju se i na drugom spratu – u jednom od njih je izbor iz jugoslovenskog slikarstva 20. veka – uglavnom do sredine prošlog stoleća, a u drugom izbor iz zbirke strane umetnosti. Lidija Ham kaže da je u stalnu postavku uključena i zbirka Eriha Šlomovića.

– Što se nas tiče tu ništa nije sporno, ali neki drugi misle da jeste. Narodni muzej nije vlasnik, on je centralna državna muzejska institucija, koja čuva kulturna dobra u vlasništvu Republike Srbije. Mi nismo samoproklamovani vlasnici, već čuvari tog kulturnog dobra – objašnjava sagovornica Danasa povodom kontroverzi koje prate Šlomovićevu zbirku.

Centralna sala će i dalje biti namenjena tematskim izložbama. Na drugom spratu ostaje i kafe, gde će mnoge obrađovati ponovni susret sa čuvenim metalnim stolicama, na čijem je naslonu inicijal sa dve rajske ptice iz Miroslavljevog jevanđelja, koji je i u osnovi logotipa Narodnog muzeja.

– Ove stolice su vrlo zanimljive. One su iz perioda obnove kad je muzej bio pod upravom Lazara Trifunovića. I ranije su bile u ovom kafeu. Mnogi posetioци obilazak našeg muzeja pamte po njima. Zadržali smo ih zbog upečatljivosti – potpuno su obnovljene i konzervirane – kaže Lidija Ham Milovanović, dok nas vodi ka novom izlazu prema Trgu republike.

Jelena Tasić

Foto: Uroš Janić

Narodni muzej kao inspiracija u književnosti za decu: Ivana Nešić

„Misija: Muzej” Ivane Nešić

Istoričarka umetnosti i pisac za decu Ivana Nešić kaže da je na njenu odluku da radnju svog poslednjeg romana „Misija: Muzej” smesti u beogradski Narodni muzej „više uticala njena vera u njegovo skoro ponovno otvaranje nego činjenica da je zatvoren”. Ova knjiga za tinejdžere, sa ilustracijama Borisa Kuzmanovića, a u izdanju Kreativnog centra, zapravo je neka vrsta vodiča kroz stalnu domaću likovnu postavku muzeju na Trgu republike, koju posetioци ovog uzrasta nisu mogli da vide od kako su se rodili.

– Učinilo mi se da bi bilo lepo da se mladi čitaoci upoznaju s nekim delima ili samom zgradom muzeja neposredno pre nego što dobiju priliku da ga posete, a i da se neki stariji čitaoci ponovo osete kao da koračaju hodnicima kojima već dugo nisu prošli. Naravno, bilo je tu još činilaca, poput činjenice da Narodni muzej u svom srcu skriva neke od najvažnijih i najlepših dela domaće umetnosti, te činjenice da je sama zgrada prelepa i da bi mogla štošta da nam kaže kada bi umela da govori – kaže za Danas Ivana Nešić, čija bi „Misija muzej” mogla da posluži kao osnova za program vođenja mladih posetilaca kroz stalnu postavku Narodnog muzeja. **Vaši junaci Andela, Sara i Aleksa iz sveta igrice „Umetnost mira” ulaze u paralelni svet srpskog i jugoslovenskog slikarstva – umetnika i njihovih modela – pokušavajući da ih spasu od Bojoždere. Da li je ovo samo naučna fantastika za decu ili naša stvarnost poznaje prave „bojoždere” i ko su za pravo oni?**

– Bojožderi su svi oni koji nas ubeđuju da prihvatimo da je sivo, tmurno i dosadno – normalno, čak poželjno. Dok odrastamo, stalno nam govore da se uozbiljimo, smirimo, da nam ovo ili ono više ne priличи, da je ova ili ona odeća previše šarena ili da preglasno pevamo. Kad im nekad poverujemo, pustimo Bojoždera da pobedi. Ponekad su Bojožderi čak i ustanove ili osobe koje, načelno, treba da se bore protiv sivila i za lepotu. Ponekad i sami pokleknemo i nesvesno nekom „sasećemo krila”. Bitno je da pokušamo da nađemo radost u svemu onom što nam se dešava i što radimo, a ako baš u nekom trenutku to i ne možemo, uvek možemo pokušati da drugima ne uskraćujemo radost koju osećaju.

Koliko je to što ste po obrazovanju istoričarka umetnosti uticalo na izbor slika i njihovih dela o kojima se govori u ovoj romanesknoj akciji spasavanja Narodnog muzeja i po kojim kriterijumima ste ih odabrali?

– Zbog mog obrazovanja jeste mi bilo lakše da na slike gledam kao na bliske prizore, a na njihove autore i naslikane likove kao na stare prijatelje, čije priče želim da podelim sa čitaocima. Naravno, lakše mi je bilo i da se snadm s literaturom. Pored studija, presudno za izbor dela i slikara bilo je i vreme što sam ga provela kao volonterka na izložbama koje je Narodni muzej organizovao dok je zgrada bila zatvorena. U tim danima posmatrala sam dela i upoznavala se s njima. Tako da se možda može reći da izloženost kvalitetnim sadržajima budi želju za stvaranjem. Bar je sa mnom bilo tako.

Koliki je doprinos ilustratora Borisa Kuzmanovića opštoj atmosferi knjige koja se bavi vizuelnom umetnošću?

– Boris Kuzmanović je imao izuzetno zahtevan zadatak da interveniše na delima koja su većem delu publike poznata i važna, pa je njegov rad procenjivan sa dve strane: sa stanovišta sopstvene vrednosti i u odnosu na dela na kojima je intervenisao. On nije dozvolio da ga to zastraši, već je napravio ilustracije koje su istovremeno moderne i njemu svojstvene, tako da se dovoljno razlikuju od dela reprodukovanih u knjizi i ne konkuриšu im, već ih dopunjuju, možda približavaju mlađoj publici, te čine sponu između teksta i originalnih umetničkih dela. Ilustracije Borisa Kuzmanovića vizuelno čine ono što sam i sama pokušala da uradim u tekstu: čitaoca približavaju slikama na način koji je drugačiji i možda prisniji od onih s kojima se ranije susretao. Istovremeno pokazuju da je moguće i novo posmatranje umetnosti – razigrano, lišeno strahopoštovanja.

Roman se pojavio u finalnoj fazi završetka radova na rekonstrukciji Narodnog muzeja, čija se stalna postavka otvara 28. juna, na Vidovdan. Koliko dečja književnost može doprineti razvoju svesti o potrebi poznavanja, negovanja i zaštite umetničkog nasleđa kod mladih i šta mislite o ideji da se na osnovu vaše knjige osmisle programi vođenja mlade publike po Narodnom muzeju?

– Teško je odgovoriti na pitanje o tome koliko iko od nas može da doprinese tako krupnim pitanjima. Jedino što svako od nas može, a čini mi se i da mora, jeste da svakoga dana učini nešto što će ga približiti cilju koji želi da ostvari. Ako me zanimaju muzeji – pišaću o muzejima. Ako želim čistiji grad – odvajajuć reciklažni otpad. I onda ostaje samo nada da je neko video i prepoznao sve ono lepo za šta se borimo i da će to nekog mlađeg inspirisati da sazna, vidi ili uradi nešto novo. Inspirisati kolege, profesionalce drugačija je i podjednako sjajna mogućnost. Svaki vid saradnje koji bi pomogao da mladima, pa i starijima koji vole da slušaju priče, približimo deo fonda Narodnog muzeja odlična je ideja i, naravno, bio bi veliko lično zadovoljstvo i čast za mene.

J. T.

ŠTA PUBLIKA NEĆE VIDETI U STALNOJ POSTAVCI

Gde je arheološko blago Kosova i Metohije?

Iako se od 1999. čuva u depoima Narodnog i Etnografskog muzeja u Beogradu, zbirka arheološkog materijala Muzeja iz Prištine, čije je sedište izmešteno u Beograd, nije uključena u stalnu postavku nacionalnog muzeja na Trgu republike. Reč je o eksponatima od praistorije do ranog srednjeg veka, koji su u nekoliko navrata bili predmet političkih pregovora između Beograda i Prištine i čije vraćanje na Kosovo i Metohiju zahteva Priština.

– Stalna postavka Narodnog muzeja predstavlja izbor eksonata iz bogatog fonda naše muzejske kuće. Predmeti iz zbirke Muzeja u Prištini nisu deo deo našeg fonda i zato nisu uvršteni u našu stalnu postavku. Za sve što se izlaže mora da se zna status, a status te zbirke je neizvesan – nije rešen. Nama je data samo na čuvanje, kao što se jedan njen deo nalazi u Etnografskom muzeju. Odluka o njenom statusu biće doneta na administrativnom nivou, a Narodni muzej je sada čuva i stara se o njenoj zaštiti – kaže za Danas Lidija Ham Milovanović iz Narodnog muzeja.

Ova zbirka „bez statusa” u Beograd je stigla 1999. kao izložba „Arheološko blago Kosova i Metohije – od neolita do ranog srednjeg veka” u Galeriji SANU, gde je sklonjena zbog NATO bombardovanja SRJ. Posle uvođenja protektorata UN na KiM, pod kojim je Muzej iz Prištine proteran iz svog sedišta, ostala je u depoima beogradskog Narodnog muzeja gde je, prema mišljenju mnogih arheologa, trebalo da bude još kad je pronađena.

Etnografski deo zbirke Muzeja iz Prištine prethodnih 19 godina gostovao je u Finskoj, Ruskoj Federaciji, Crnoj Gori i Republici Srpskoj. Arheološki materijal nije iznošen u inostranstvo i korišćen je za dve izložbe Narodnog muzeja u Beogradu – reč je o eksponatima iz metalnog doba. Kao prvi predsednik Koordinacionog centra za KiM Nebojša Čović je 30. maja 2002. jedan od eksonata – figurinu sa lokaliteta Predionica u Prištini poznatu kao „Sedeće božanstvo” – dobro očuvan primerak neolitske sitne plastike vinčanske kulture, nastao četiri milenijuma pre Hrista, koji su stručnjaci beogradskog Narodnog muzeja pronašli 1956, predao tadašnjem šefu Unmika Mihaelu Štajneru, kao „gest dobre volje prema kosovskim Albancima pred početak pregovora o statusu KiM”. To je bio povod da časopis „Arheologija” u ime struke postavi pitanje po kom zakonom osnovu je ova figurina u Narodnom muzeju u Beogradu, u prisustvu tadašnjeg pomoćnika ministra za kulturu Jovana Despotovića, predata i na osnovu kog propisa je Štajner potpisao revers za preuzeti muzejski predmet.

Figurina je u Prištini dočekana sa slavljem, uz direktan televizijski prenos, dobila je posebnu vitrinu u holu Muzeja Kosova u Prištini. Postala je simbol kulturnog identiteta kosovskih Albanaca i nazvana „Ilirskom kraljicom”.

Bez obzira na neizvesnu sudbinu, Muzej iz Prištine, ranije Muzej Kosova i Metohije, ima status institucije kulture od nacionalnog značaja. **J. T.**

Foto: wikipedia.org

Po kom zakonskom osnovu je ova figurina iz Narodnog muzeja u Beogradu, u prisustvu tadašnjeg pomoćnika ministra za kulturu Jovana Despotovića, predata Prištini i na osnovu kog propisa je šef Unmika Mihael Štajner potpisao revers za preuzeti muzejski predmet: „Sedeće božanstvo”, primerak neolitske sitne plastike vinčanske kulture, nastao četiri milenijuma pre Hrista, koji su stručnjaci beogradskog Narodnog muzeja pronašli 1956. na lokalitetu Predionica kod Prištine

NIJE SVE KRENULO SA NEMANJIĆIMA

Slikar **Uroš Đurić** povodom otvaranja Narodnog muzeja u Beogradu

Kao da sam svih ovih godina bio beskućnik, a sad imam kuću, kaže za Danas slikar Uroš Đurić, rezimirajući prve utiske u vezi sa otvaranjem Narodnog muzeja u Beogradu.

– Ja sam od svoje 17 godine još kad sam kao učenik Dizajnerske škole imao pravo na besplatne ulaske u Narodni muzej, a i kasnije zahvaljujući svojoj profesiji. Samim tim što nisu postojali nikakvi troškovi odlazio sam tamo gotovo svaki dan. Staru postavku mogu gotovo napamet da rekonstruišem kako je ona izgledala pre 25 godina. – tvrdi Đurić.

Zašto kažete 25 godina, a ne 15 koliko je stalna postavka Muzeja zatvorena za posetioce?

– Mi stalno pričamo o 15 godina od kako je Narodni muzej u Beogradu zatvoren, ali suštinski on nije radio u punom kapacitetu onoga što predstavlja u zvaničnom i institucionalnom smislu, moglo bi se reći od raspada Jugoslavije. Pun kapacitet znači određenu izložbenu praksu, donatorstvo, gostovanja drugih izložbi. Kad kažem da nije radio u punom kapacitetu to znači da Muzej jeste i dalje radio u okviru muzeološke prakse – čuvanja, konzerviranja, ali ta stalna postavka je bila povremeno zatvarana zbog ne znam kojih problema, pa otvarana, tako da tu ništa nije ličilo na normalan rad institucije.

Kako je Narodni muzej uticao na vaše lično i profesionalno formiranje?

– Juče sam obišao prostore koji su još uvek pod radovima ali gro drugog nivoa, srednjeg veka, novog veka i savremenog doba je postavljen. To je za mene bilo, sada će zvučati patetično, ali zaista sam se osećao kao da sam bio poslednjih 15 godina u nekoj vrsti kome i kao da sam se probudio u nekom boljem svetu.

Kako gledate na projekte rekonstrukcije Muzeja koji nisu realizovani?

– Bez obzira na to što je propuštena divna prilika da svih pet nivoa budu izlagački i da se

uradi temeljna rekonstrukcija svega ipak i ovo što je urađeno je veliki napredak u odnosu na ono ranije, a veliku zaslugu za to imaju Irena i Igor Stepančić koji su kao angažovani dizajn studio potpuno promenili način na koji se umetnost u Muzeju prikazuje.

Na koji način su doprineli izlagačkom prostoru?

– Nije više u belim zidovima jer je belina nekad toliko snažna da vi od nje ne možete

Kao da nas je neko probudio iz kome: Uroš Đurić

da sagledate radove u punom kapacitetu. Bela je suviše inteziivna. Ona reflektuje svetlo tako da radovi često izgledaju tamnije nego što u stvari jesu. Ovaj put su svi prostori kao i u svim svetskim muzejima u zagasitim i veoma blagim plavim, zelenim sivim ili zemljano crvenim tonovima, koji uopšte ne smetaju nego naprotiv nadopunjuju i ističu pogotovo slike na zidovima. Opšti utisak je stvarno prijatan. Vodio se računa o detaljima i sve je veoma pregledno.

Koje celine su vam preglednije?

– Prvi put imamo daleko složeniji ali i pregledan srednji vek u odnosu na njegovo mesto u stalnoj postavci koju pamtim. Sviđa mi se to što je pomećen ranije nego što je to dosad bio običaj tako da sada možemo da vidimo kompletno svoju državnost još od devetog, desetog veka i formiranje prvih država Srba na ovom području pa, do kralja, kojeg smo imali Mihaila Vojislavljevića. Ljudi tako mogu da vide da nije sve krenulo sa Nemanjićima i sa arhiepiskopijom koju je izborio Sveti Sava, nego da postoji jedna veoma složena, zanimljiva i ozbiljna istorija Srba koji su zapravo onakvi kako ih je Konstantin Porfirogenit okarakterisao – Dalmatiski narod koji se širio prema istoku. Uzbuđljivo je i veoma lepo što je sve prikazano kroz artefakte same kulture tog doba i to je nova i zanimljiva odlika.

Kako ocenjujete neke od ostalih delova postavke?

– Devetnaesti i dvadeseti vek su besprekorno urađeni, Pogotovo 19. vek koji sada deluje preglednije nego ranije. Šteta je što negde u ovoj postavci 20 veka nije urađena njegova druga polovina temeljnije. Nekako se stalo sa pedesetim godinama i onda se skače na radove koji su na papiru, na crteže, tako da mi čitav segment nedostaje. Tu gde se stalo s pedesetim kao da se želi sugerisati „za sve

Spomenuli ste da niste uvek tako mislili.

– Sećam se ranije u nekom razgovoru sa Rašom Todosijevićem kada smo pričali kako ovde imamo tri ili četiri komada koji su kapitalni, a da je sve ostalo onako. Međutim, juče sam bio kao zapljusnut jednim talasom i imao potpuno drugu vizuru vrednosti. Zaista, postaje realno da smo mi istinski sirotinjska sredina koja je uglavnom bila razluđena oko dve velike imperije koje su se otimale oko ove teritorije i faktički do 20. veka

ostalo, skoknite do Muzeja savremene umetnosti (smeh). Što je razumljivo iako ta dva muzeja nisu povezana. Očigledno je da je to upravo zbog nedostatka prostora. Morali su da daju prednost onim periodima koji su identitetski važni dok je savremeni deo prepušten Muzeju savremene umetnosti. Tako se opet vraćamo na problem zašto rekonstrukcija nije urađena. A ona je, koliko je meni poznato, a juče i potvrđeno u jednom razgovoru sa upućenijima od mene, trebalo da košta sve zajedno 22 miliona evra. Da li je moguće da ova zemlja nema sredstva da uradi temeljnu rekonstrukciju kapitalne institucije?

Kakav utisak postavka može da ima na Druge?

– Kada vi dodete u jedan takav prostor vama se otvaraju istinska prostranstva. Vi strancima više ne morate da objašnjavate zašto imate određene političke, državne intencije...

Hoću da kažem sve to što vladajuća nomenklatura koja god da je na vlasti želi da ostvari kao zadatak koji postavlja javno sve vreme, a to su odbrana državnih interesa., odbrana Kosova, odbrana određenih civilizacijskih dostignuća – to se sve vidi u muzejima. Kultura je ta koja pokazuje da ste vi u kontinuitetu nešto ostvarili. Sad smo dobili identitetski kapital nazad. Kao da nas je neko posle 25 godina probudio iz kome. Ovdje stvarno ima izuzetnih dela.

Kako komentarišete to što se Muzej svečano otvara na Vidovdan?

– To je politička simbolika i svaka vlast se nje držala. Uvek se traže simbolički datumi. To je u duhu politike i mene to previše ne iznenađuje. Verovatno postoji želja da se svaka vlast simbolički upiše kao zaštitnik srpstva ili tako nečega. To je tako bilo i tako će i biti. Ništa se drugo nikada, bar na državnom nivou i ne dešava drugačije.

Aleksandra Ćuk

Nova stalna postavka Narodnog muzeja počinje velikim kuriozitetom. *Prvi* eksponat sa kojim se posetioци susreću je novitet, istorijski i kulturološki jako važan artefakt iz starijeg kamenog doba – fragment vilice Homo hajdelbergenzisa iz paleolita. Zbirke Narodnog muzeja dakle ne pokrivaju hronološki period od 10.000 godina pre nove ere pa, do savremenog doba, nego je ta granica pomerena na veću i dublju prošlost.

Oko toga koji će eksponat biti *poslednji* u postavci je bilo teško odlučiti kažu u Muzeju, a prelomljeno je da se slikarstvo završi sa pedesetim godinama i velikom slikom *Sondiranje terena na Novom Beogradu*, takozvanog ukletog slikara Bože Ilića. **A. Č.**

DINAR PO DINAR – NARODNI MUZEJ

Dinar po dinar donirali su građani Srbije za otvaranje Narodnog muzeja kroz akciju „Otvorimo zajedno Narodni muzej” koju je pokrenulo Zaječarsko pivo.

Slike Paje Jovanovića, Save Šumanovića, Nadežde Petrović i Dimitrija Avramovića građani su od februara ove godine viđali na limenkama Zaječarskog piva. Posle petnaest godina, od danas će građani ponovo moći da vide i uživaju u remek-delima srpskih likovnih velikana u kući koja se brine o likovnom blagu koje su nam ostavili u nasleđe.

U tom cilju, kao prepoznatljivo ime, Zaječarsko je pokrenulo veliku nacionalnu kampanju „Otvorimo zajedno Narodni muzej”. Ideja kampanje bila je da se podstaknu potrošači širom zemlje da kupovinom specijalnih limenki sa motivima slika iz dragocene zbirke Narodnog muzeja doniraju po jedan dinar za otvaranje institucije u kojoj se čuvaju neizmerno kulturno-umetničko nasleđe i tradicija.

Upravo je tradicija spona koja vezuje Narodni muzej i Zaječarsko – domaći brend koji decenijama neguje i pomaže kulturne manifestacije i organizacije. Kampanjom za otvaranje Narodnog muzeja u Beogradu, Zaječarsko je, kao i kompanija HEINEKEN Srbija koja neguje ovaj popularni brend, potvrdilo svoje društveno odgovorno poslovanje i brigu za zajednicu u kojoj posluje. Kampanja „Otvorimo zajedno Narodni muzej” pokazala je, na zadovoljstvo pokretača akcije, Narodnog muzeja i samih potrošača, da je kultura nevidljiva nit koja spaja ljude, zainteresovane da pomognu i doprinesu otvaranju najveće riznice nacionalnog likovnog stvaralaštva u zemlji – Narodnom muzeju.

ОТВОРИМО ЗАЈЕДНО НАРОДНИ МУЗЕЈ

Zaječarsko

Posebno izdanje lista Danas

Devojka u plavom ponovo među nama

Izdavač: Dan Graf d.o.o.; Pripremile: Aleksandra Čuk i Jelena Tasić.
Korektura: Marjana Stevanović. Marketing: Vesna Lačarak.
Obrada fotografije: Stanislav Milojković. Prelom: Zoran Spahić.